

**ŪKIO SUBJEKTŲ REALIZUOJANČIŲ
TAURIUOSIUS METALUS IR BRANGAKMENIUS, JŲ GAMINIUS
TIKRINIMO TVARKA**

(keičiama 2007-01-29 įsakymu Nr.13 patvirtinta redakcija)

1. Bendroji dalis

1.1. Ūkio subjektų, realizuojančių tauriuosius metalus ir brangakmenius, jų gaminius tikrinimo tvarka (toliau – Tvarka) reglamentuoja ūkio subjektų, realizuojančių tauriuosius metalus ir brangakmenius, jų gaminius, tikrinimo tvarką, kurios privalo laikytis valstybės įmonės Lietuvos prabavimo rūmai specialistai – Lietuvos Respublikos tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinės priežiūros pareigūnai.

1.2. Ūkio subjektai, realizuojantys tauriuosius metalus ir brangakmenius, jų gaminius, savo veikloje turi vadovautis Lietuvos Respublikos tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinės priežiūros įstatymu, Tauriųjų metalų ir brangakmenių, jų gaminių realizavimo, supirkimo, perdirbimo, naudojimo, sandėliavimo, apskaitos, saugojimo ir transportavimo taisyklėmis (toliau – Taisyklės) ir kitais galiojančiais teisės aktais, reglamentuojančiais komercinę – ūkinę veiklą, susijusią su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais.

2. Tikrinimo eiga

2.1. Pareigūno(ų) prisistatymas. Tarnybinio pažymėjimo ir Lietuvos prabavimo rūmų direktoriaus – vyriausiojo tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinės priežiūros Lietuvos Respublikoje inspektoriaus arba, jo nesant, jo pavaduotojo pasirašyto pavedimo parodymas atsakingam ūkio subjekto atstovui, dirbančiam patikrinimo vietoje.

2.2. Patikrinti, ar :

2.2.1. ūkio subjektas turi Lietuvos prabavimo rūmų (toliau-LPR) išduotą galiojantį Pažymėjimą užsiimti atitinkama veikla, susijusia su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais.

2.2.2. ar ūkio subjekto veiklos vieta yra įregistruota LPR;

2.2.3. ūkio subjektas turi registruotą atsakomybės ženklą;

2.3. Patikrinti ir įvertinti rizikos faktorių, pagal kurį ūkio subjektas buvo įtrauktas į tikrintinų ūkio subjektų sąrašą.

2.4. Patikrinti, ar tauriųjų metalų ir brangakmenių gaminiai yra išspauduoti pagal LR tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinės priežiūros įstatymo reikalavimus, ar realizuojama tauriųjų metalų žaliava, pusfabrikačiai, lydiniai turi kokybės pažymėjimą, ar brangakmeniai, jų gaminiai turi kokybės pažymėjimus ar LPR pritvirtintas etiketes, ar gaminiai yra su tiekėjo ar ūkio subjekto (įmonės) etiketėmis nurodančiomis tauriojo metalo pavadinimą, prabą ir masę, brangakmenio pavadinimą. Gaminiai, kurie nepaženklinti pagal LR tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinės priežiūros įstatymo reikalavimus, paėmimo akto pagrindu išimami kontroliniam tauriojo metalo prabos ir išpaudų patikrinimui (ekspertizei). Iš ūkio subjekto paimti gaminiai privalo būti sudėti į plombavimo maišelį ir užplombuoti. Užplombavus plombavimo maišelį gali būti priimamas vienas iš sprendimų:

- plombavimo maišelis su vertybėmis paliekamas ūkio subjektui, duodamas privalomas nurodymas kada ir į kurį Lietuvos prabavimo rūmų padalinį pateikti nepažeistą plombavimo maišelį. Apie tai, kad plombavimo maišelis su vertybėmis paliekamas ūkio subjektui, pažymima veiklos, susijusios su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais, patikrinimo akte.

- plombavimo maišelį su vertybėmis pasiima pareigūnas(ai), tikrinęs(ę) ūkio subjektą.

2.4.1. Atkreipti dėmesį, ar praba nurodyta etiketėje atitinka prabai, išspauduotai gaminyje, patikrinti, ar teisingai prabos nurodomos apskaitos dokumentuose.

- 2.4.2. Patikrinimo metu ypatingą dėmesį atkreipti į abejones keliančius įspaudus. Gaminius su tokiais įspaudais paėmimo akto pagrindu išimti kontroliniam tauriojo metalo ir įspaudo patikrinimui (ekspertizei). Iš ūkio subjekto paimti gaminiai privalo būti sudėti į plombavimo maišelį ir užplombuoti. Užplombavus plombavimo maišelį gali būti priimamas vienas iš sprendimų:
- plombavimo maišelis su vertybėmis paliekamas ūkio subjektui, duodamas privalomas nurodymas kada ir į kurį Lietuvos prabavimo rūmų padalinį pateikti nepažeistą plombavimo maišelį. Apie tai, kad plombavimo maišelis su vertybėmis paliekamas ūkio subjektui, pažymima veiklos, susijusios su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais, patikrinimo akte.
  - plombavimo maišelį su vertybėmis pasiima pareigūnas(ai), tikrinęs(ę) ūkio subjektą.
- 2.5. Susipažinti, pagal kokius dokumentus tauriųjų metalų ir brangakmenių gaminiai pateikiami į prekyvietę, ar šie dokumentai turi juridinę galią – ar turi visus privalomus rekvizitus.
- 2.6. Patikrinti, ar buvo atlikta prekyvietės tauriųjų metalų ir brangakmenių, jų gaminių likučių inventorizacija. Ar inventorizacijos aktas turi juridinę galią.
- 2.7. Patikrinti, ar realizacijos žiniaraštyje nurodomi visi privalomi rekvizitai.
- 2.8. Patikrinti, ar netauriųjų metalų gaminiai eksponuojami atskirai nuo tauriųjų metalų gaminių, ar realizuojant netauriųjų metalų gaminius matomoje vietoje yra užrašai „Netauriųjų metalų gaminiai“.
- 2.9. Pilnai ar pasirinktinai patikrinti faktišką asortimentinį tauriųjų metalų ir brangakmenių gaminių likutį, palyginti jį su pateiktais pajamavimo /išsigijimo dokumentais, ar visi jie yra užpajamuoti.
- 2.10. Ūkio subjekto buhalterijoje patikrinti tauriųjų metalų ir brangakmenių, jų gaminių išsigijimo pirminius dokumentus. Ar pateikti dokumentai turi juridinę galią.
- 2.11. Patikrinti, ar tauriųjų metalų ir brangakmenių, jų gaminių judėjimas ūkio subjekto viduje fiksuojamas apskaitos dokumentuose, ar nurodomi privalomi tauriųjų metalų ir brangakmenių apskaitos rekvizitai.
- 2.12. Išsiaiškinti, ar visi įvežti tauriųjų metalų ir brangakmenių gaminiai įspauduoti pagal LR tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinės priežiūros įstatymo reikalavimus, ar visi realizuojami taurieji metalai (žaliava, pusfabrikačiai, lydiniai) ir brangakmeniai turi kokybės pažymėjimus.
- 2.12.1. Išsiaiškinus, kad įspauduoti ne visi įvežti gaminiai, ne visi taurieji metalai (žaliava, pusfabrikačiai, lydiniai) ir brangakmeniai turi kokybės pažymėjimus, patikrinti, ar faktiškai neįspauduotų gaminių, tauriųjų metalų (žaliavos, pusfabrikačių, lydinių) ir brangakmenių, likučiai sandėlyje atitinka likučius atsargų apskaitos dokumentuose.
- 2.12.2. Jei buvo įspauduota daugiau tauriųjų metalų ir brangakmenių gaminių, kokybės pažymėjimai išduoti didesniai tauriųjų metalų ir brangakmenių kiekiui negu įvežta – išsiaiškinti priežastis, paimti atsakingo asmens paaiškinimą.
- 2.13. Tikrinimo eigoje išsiaiškinti :
- 2.13.1. ar įmonė teikia (jei taip, kokiems ūkio subjektams) tauriuosius metalus ir brangakmenius, tauriųjų metalų ir brangakmenių gaminius realizacijai;
  - 2.13.2. ar realizuoja (jei taip, kokiems ūkio subjektams) tauriuosius metalus ir brangakmenius, tauriųjų metalų ir brangakmenių gaminius;
  - 2.13.3. ar įforminti pirkimo/tiekimo dokumentai turi juridinę galią.
- 2.14. Patikrinti, ar inventorizacijos atliktos visose tauriųjų metalų ir brangakmenių, tauriųjų metalų ir brangakmenių gaminių buvimo vietose ir pas visus materialiai atsakingus asmenis, ar užpildyti privalomi rekvizitai, ar inventorizuoti trečiųjų asmenų taurieji metalai ir brangakmeniai, jų gaminiai bei taurieji metalai ir brangakmeniai, jų gaminiai atiduoti konsignacijos pagrindais, ar inventorizacijos atliktos vienai datai.
- 2.15. Sulyginti tauriųjų metalų ir brangakmenių, jų gaminių likučius pagal faktą ir apskaitos dokumentus;
- 2.16. Išsiaiškinti, ar ūkio subjektai, kuriems realizuoti taurieji metalai ir brangakmeniai bei jų gaminiai, įsiregistravę Lietuvos prabavimo rūmuose. Jei nustatomi Lietuvos prabavimo rūmuose neįsiregistravę ūkio subjektai vykdytys veiklą, susijusią su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais, planuojamas šių ūkio subjektų patikrinimas.
- 2.17. Patikrinti, ar atlikta tauriųjų metalų ir brangakmenių, jų gaminių inventorizacija, ar inventorizacija atlikta pagal galiojančių teisės aktų reikalavimus.
- 2.18. Patikrinti ar veiklos vietoje yra paskutinės tauriųjų metalų ir brangakmenių, jų gaminių inventorizacijos aktas.

2.19. Jeigu paskutinio (ankstesnio) ūkio subjekto veiklos patikrinimo metu buvo duoti privalomi nurodymai ar nustatyti pažeidimai, patikrinti, ar ūkio subjektas įvykdė jam duotą(us) privalomą(us) nurodymą(us) ar ištaisė nustatytus pažeidimus.

2.20. Pareigūnas, pamatęs ūkio subjekto veiklos susijusios su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais, pažeidimus net ir neturėdamas pavedimo, privalo imtis priemonių užkirsti kelią daromų pažeidimų tęstinumui.

3. Dokumentų surašymas.

3.1. Visi punktuose 2.2.-2.19. atlikti pareigūno veiksmai turi būti aprašyti nustatytos formos ūkio subjekto patikrinimo akte, kurį privalo pasirašyti ūkio subjektą tikrinęs pareigūnas(ai) (vardas, pavardė, pareigos, spaudas) ir ūkio subjekto atstovas. Jeigu ūkio subjekto atsakingas asmuo arba atstovas atsisako pasirašyti patikrinimo aktą, apie tai pažymima patikrinimo akte.

3.1.1. Prie patikrinimo akto gali būti surašyti dokumentų arba tauriųjų metalų ir brangakmenių, jų gaminių, laužo paėmimo aktai, kuriuos privalo pasirašyti ūkio subjektą tikrinęs pareigūnas (vardas, pavardė, pareigos, spaudas) ir ūkio subjekto atstovas. Jeigu ūkio subjekto atsakingas asmuo arba atstovas atsisako pasirašyti patikrinimo akto priedus – dokumentų ar tauriųjų metalų ir brangakmenių, jų gaminių, laužo paėmimo aktus, apie tai pažymima paėmimo akte.

3.1.2. Jei ūkio subjektą tikrino keli pareigūnai (nebūtinai tik LPR pareigūnai) patikrinimo aktą privalo pasirašyti visi ūkio subjektą tikrinę pareigūnai.

3.1.3. Patikrinimo aktas yra surašomas 3 (trimis) egzemplioriais: pirmasis egzempliorius – Lietuvos prabavimo rūmams, antrasis – ūkio subjekto atstovui ar atsakingam asmeniui, trečiasis – pareigūnui, atlikusiam ūkio subjekto veiklos patikrinimą.

3.1.4. Patikrinimo akto ir jo priedų vienas egzempliorius pasirašytinai yra įteikiamas tikrinto ūkio subjekto atstovui ar atsakingam asmeniui. Jeigu ūkio subjekto atsakingas asmuo arba atstovas atsisako raštu patvirtinti, kad jam įteiktas (jis gavo) patikrinimo aktą, gali būti priimamas vienas iš sprendimų:

- patikrinimo akte įrašoma, kad vienas patikrinimo akto ir jo priedų egzempliorius yra paliktas tikrinto ūkio subjekto atsakingam asmeniui arba atstovui, nurodant to asmens ar atstovo vardą, pavardę ir pareigas. Tokiu atveju, patikrinimo akto ir jo priedų egzempliorius paliekamas nurodytam ūkio subjekto atsakingam asmeniui ar atstovui;

- per 5 (penkias) darbo dienas vienas patikrinimo akto ir jo priedų egzempliorius registruotu laišku išsiunčiamas ūkio subjekto vadovui arba savininkui.

3.2. Jei ūkio subjektą tikrinęs pareigūnas suranda LR tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinės priežiūros įstatymo, Tauriųjų metalų ir brangakmenių, jų gaminių realizavimo, supirkimo, perdirbimo, naudojimo, sandėliavimo, apskaitos, saugojimo ir transportavimo taisyklių pažeidimus, surašo administracinio teisės pažeidimo protokolą.

3.2.1. Prie administracinio teisės pažeidimo protokolo gali būti surašyti dokumentų arba gaminių paėmimo aktai, kuriuos privalo pasirašyti ūkio subjektą tikrinęs pareigūnas (vardas, pavardė, pareigos, spaudas) ir ūkio subjekto atstovas. Jeigu ūkio subjekto atsakingas asmuo arba atstovas atsisako pasirašyti administracinio teisės pažeidimo protokolą, apie tai pažymima administracinio teisės pažeidimo protokole.

3.2.2. Administracinio teisės pažeidimo protokolas yra surašomas 2 (dviem) egzemplioriais: pirmasis egzempliorius – Lietuvos prabavimo rūmams, antrasis – ūkio subjekto atstovui ar atsakingam asmeniui.

3.2.3. Administracinio teisės pažeidimo protokolo ir jo priedų vienas egzempliorius pasirašytinai yra įteikiamas tikrinto ūkio subjekto atstovui ar atsakingam asmeniui. Jeigu ūkio subjekto atsakingas asmuo arba atstovas atsisako raštu patvirtinti, kad jam įteiktas (jis gavo) administracinio teisės pažeidimo protokolą, gali būti priimamas vienas iš sprendimų:

- administracinio teisės pažeidimo protokole įrašoma, kad vienas administracinio teisės pažeidimo protokolo ir jo priedų egzempliorius yra paliktas tikrinto ūkio subjekto atsakingam asmeniui arba atstovui, nurodant to asmens ar atstovo vardą, pavardę ir pareigas. Tokiu atveju, administracinio teisės pažeidimo protokolo ir jo priedų egzempliorius paliekamas nurodytam ūkio subjekto atsakingam asmeniui ar atstovui;

- per 5 (penkias) darbo dienas vienas administracinio teisės pažeidimo protokolo ir jo priedų egzempliorius registruotu laišku išsiunčiamas ūkio subjekto vadovui arba savininkui.

3.3. Pareigūnas, atlikęs patikrinimą, patikrinimo akte įrašo ūkio subjekto veiklos tikrinimo pradžią ir pabaigą.